Atenció a les famílies amb fills i filles amb Trastorn del Espectre del Autisme (TEA)

Àurea Moreno Mayós

Cap Àrea Infanto Juvenil – Grup CHM

ASSOCIACIÓ CHM les corts

GRUP CHM salut mental

Índex

- Impacte del diagnòstic en la família
- Necessitats de les famílies
- L'evidencia sobre intervencions en família
- Les intervencions amb les famílies al CSMIJ
- El grup de famílies

Arribar al diagnòstic és un procés diferent en cada infant i família i implica una adaptació

Impacte

- **L’estrès parental és més alt** en famílies d’infants amb TEA que en altres discapacitats (Hayes i Watson, 2013).
- Entre el 20% i el 50% dels cuidadors presenten **dificultats de salut mental** després del diagnòstic (Casey et al., 2012; Lai et al., 2015; Salomone et al., 2018).
- La cura d’un infant amb TEA **comporta més temps de cura informal i renúncies professionals** (Hoefman et al., 2014).
- Impacte asimètric per gènere, **menor probabilitat d’ocupació de les mares** (Brekke et al., 2024).

Necessitats

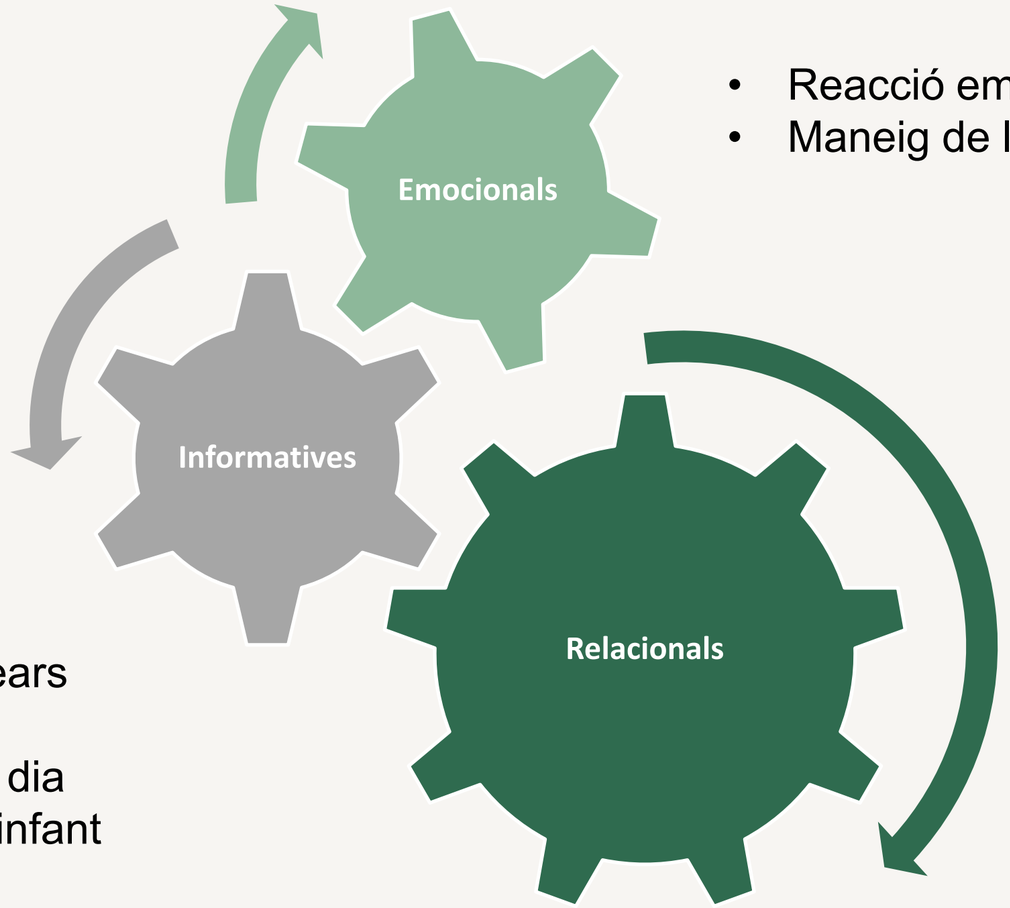

- Reacció emocional davant el diagnòstic
- Maneig de l'estrès del dia a dia

- Entendre les manifestacions nuclears de l'autisme
- Estratègies pel dia a dia
- Drets educatius de l'infant
- Serveis i suports

- Empatia i relació amb el fill/a
- Connexió social amb altres famílies
- Protecció enfront de l'aïllament i l'estigma

Basat en Legg i Tickle, 2019; reformulat per Leadbitter et al., 2025

Què diu l'evidència

Diana: l'infant

Intervencions mediades pels pares

- El pare o la mare com a co-terapeuta: comunicació i interacció
- Resultats en l'infant de qualitat variable; el benestar parental, com a molt, secundari

Oono et al., 2013 (Cochrane) · PACT: Green et al., 2010

Diana: la conducta

Entrenament parental

- Millora els problemes de conducta de l'infant
- Educació i entrenament poden millorar la salut mental parental

RUBI: Bearss et al., 2015 · Tonge et al., 2006

Diana: els pares

Competència i benestar parental

- Programes grupals que milloren l'autoeficàcia i redueixen l'estrès
- És el grup d'intervencions menys estudiat

Sofronoff i Farbotko, 2002 · Kuravackel et al., 2018

Intervenció amb les famílies al CSMIJ

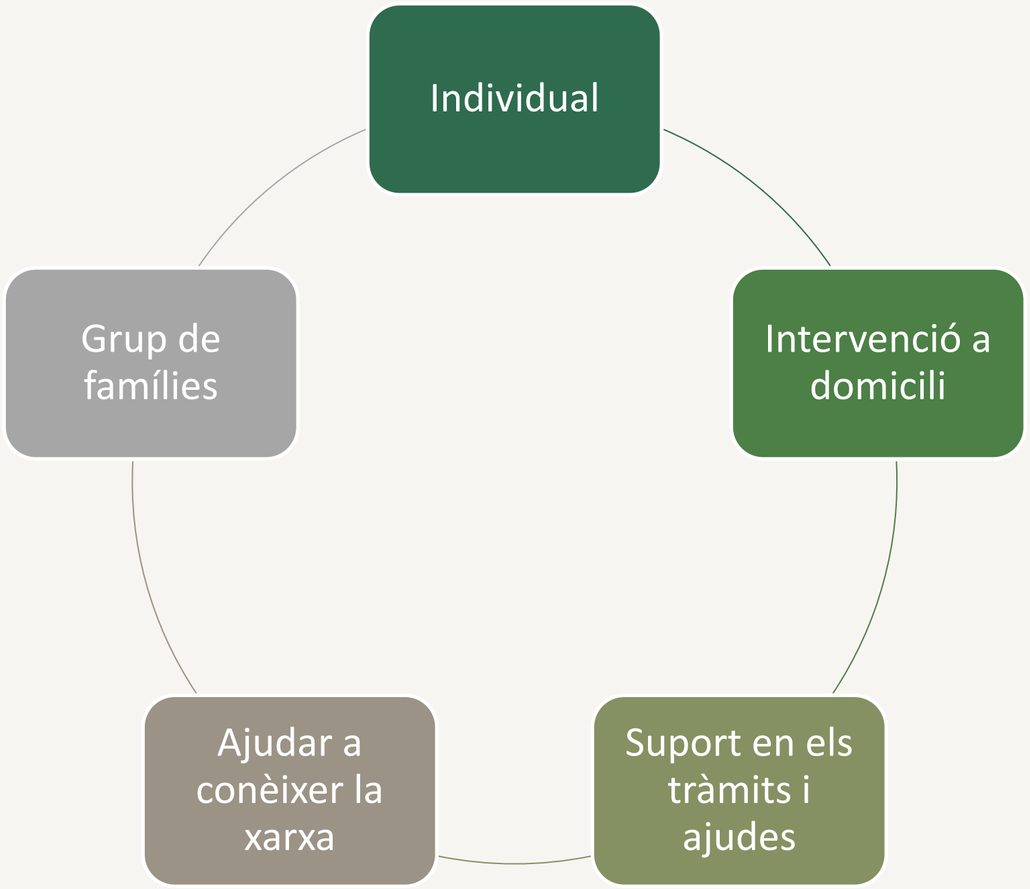

Grup de famílies: beneficis de la intervenció grupal

El **suport social amorteix l'estrès**, sobretot quan la càrrega és alta (Cohen i Wills, 1985).
El suport entre iguals **aporta comprensió, normalització i menys aïllament** (Shilling et al., 2013).

Factors terapèutics del grup, Irvin D Yalom

- Esperança
- Universalitat
- Transmetre informació
- Altruisme
- Comportament imitatiu
- Catarsis
- Cohesió

D'on venim: l'evolució del grup

Històric

Grups de pares i fills

No existia una intervenció específica pero s’incloïen en grups psicoterapèutics i de criança

2022

Primer grup Psicoeducatiu específic

S'implanta al CSMIJ una intervenció específica de de 10 sessions.

2023–2025

Cada edició, més pràctic

Incorporem elements pràctics: rutines, pictogrames…

2026–27

Nou format

15 sessions. Cada sessió s'aterra al propi fill/a i acaba amb una acció per provar a casa.

De l'informatiu al pràctic, de manera progressiva

Grup de famílies

Evolució de la intervenció grupal

Format de 10 sessions
Explicatiu/informatiu

Format de 15 sessions
Actiu, aplicat al propi fill/a

El fil del canvi: la competència parental

Sentiment de competència parental

Sentir-se capaç i satisfet/a en el rol de pare o mare

Eficàcia · Satisfacció

El diagnòstic sovint la debilita:

«No entenc què li passa»

«M'he sentit culpable»

Johnston i Mash (1989)

Què la reforça en el grup

1. **Experiències d'èxit**
   Provar-ho a casa i explicar-ho al grup
2. **Experiència vicària**
   Veure com ho resolen altres famílies
3. **Persuasió verbal**
   El reconeixement del grup i dels terapeutes
4. **Estat emocional**
   Un espai per a la culpa, la por i el cansament

Fonts de l'autoeficàcia (Bandura, 1977)

Abans i ara: el mateix tema

	Grup informatiu · 10 sessions	Grup actual · 15 sessions
Conèixer el TEA	Què és l'espectre autista? Manifestacions principals (S2–3)	Cada família fa el mapa del seu fill/a: com és, quines dificultats té i quant els preocupen (S1–2)
Crisis	Com entendre i ajudar el meu fill? Orientacions generals (S5)	Analitzem una crisi real de casa (abans-durant-després) i dissenyem la capsa de la calma (S10)
Suports	Què ofereix la xarxa: farmacològics, psicològics, socials (S7–8)	Quina situació de casa milloraria amb un pictograma o una agenda visual? (S7)
Els pares	Què ens passa a nosaltres com a pares? (S6)	Com explicar-ho a l'entorn i als germans (S13) · «Abans pensava…, ara entenc…» (S15)

Com és una sessió ara

Comprendre
Marc breu i compartit

Aterrar-ho al meu fill/a
Activitat a la sessió

Provar-ho a casa
Una acció concreta

Què m'emporto
Tancament de cada família

Un fil que travessa tot el grup

Sessió 1 · El mapa del meu fill/a

Qüestionari inicial en 9 àmbits: rutines, conducta, relacions, escola, joc, pantalles, sensorialitat, xarxa i mirada

En cada àmbit, també com em sento jo:

«Quan apareix una situació difícil, sé com actuar»

«Quan fa una conducta difícil penso: ho fa per provocar / no pot fer-ho millor»

Sessió 15 · «Ara entenc…»

A l'inici preguntem:

«Quan acabi el grup, en què t'agradaria poder dir: ara entenc…?»

Al final ho reprenem:

«Abans pensava…, ara entenc…» i tres coses que he canviat o vull canviar

Gràcies

aurea.moreno@chmcorts.com

ASSOCIACIÓ CHM les corts

GRUP CHM salut mental